

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Андрієнко Любові Миколаївни

на тему «**Продуктивність і перетравність корму у молодняку кролів за різних рівнів та джерел метіоніну в комбікормах**»

подану на здобуття наукового ступеня кандидата

сільськогосподарських наук зі спеціальності 06.02.02 – годівля

тварин і технологія кормів

Актуальність теми. Для забезпечення інтенсивності росту кролів сучасних порід та кросів вкрай необхідне точне нормування не тільки валового вмісту сирого чи перетравного протеїну в раціоні, а його амінокислотного складу. Метіонін – одна з незамінних амінокислот, вміст якої в раціонах моногастричних тварин необхідно контролювати. Через певні особливості будови на функціонування травної системи (сліпа кишка, цекотрофія тощо) кролі, на відміну від інших моногастричних тварин, споживають значну кількість кормів багатих на клітковину. Тому, розведення кролів є актуальним з екологічної точки зору, оскільки вони трансформують деякі відходи технічних виробництв (лушпиння соняшнику, висівки тощо) у тваринний білок.

Кролятина – дієтичне м'ясо. Впродовж останнього десятиліття у світі відмічають різке зростання частки людей, а особливо дітей, які за медичними рекомендаціями не можуть вживати свинину чи яловичину, тому м'ясо кролика є гарною і безпечною альтернативою.

У фармацевтичній галузі знайшли застосування крові кролів, а їх хутро широко використовують у легкій промисловості для виготовлення одягу, взуття та інших товарів.

Тож, розвиток кролівництва має важливе стратегічне значення. А поглиблення та розширення знань щодо годівлі кролів є його першочерговою ланкою. Зважаючи на це, тема дисертаційної роботи має важливе як

теоретичне, так і практичне значення і є актуальною. Вона є частиною досліджень кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П. Д. Пшеничного Національного університету біоресурсів і природокористування України за темою «Наукове обґрунтування підвищення продуктивності тварин шляхом удосконалення амінокислотного складу раціонів» (державний реєстраційний номер 0116U001600).

Наукова новизна одержаних результатів. Здобувачкою розширено та доповнено концепцію ідеального протеїну у годівлі молодняку кролів м'ясного напрямку продуктивності в частині співвідношення лізину до метіоніну, яке становить 1:0,46. Вперше встановлено потребу молодняку кролів у чистому метіоніні та обґрунтовано вплив різних форм синтетичного метіоніну на ріст і розвиток кролів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що здобувачкою запропоновано використання для годівлі кролів м'ясного напрямку продуктивності повнораціонного комбікорму із вмістом 0,41 % метіоніну (за співвідношення лізину до метіоніну 1 : 0,46) з додаванням синтетичного препарату L-форми у 42-84-добовому віці.

Переконливим доказом практичного значення результатів досліджень здобувачки є впровадження їх в технологію вирощування кролів в умовах ТОВ «Захід агробізнес» (м. Рівне).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Сформульовані здобувачкою наукові положення, висновки і рекомендації є достатньо обґрунтованими і впливають з результатів досліджень.

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих працях. Матеріали дисертаційної роботи були опубліковані у 9 наукових працях, 5 з яких є статтями у фахових виданнях України, 1 – у зарубіжних виданнях, 3 – тези конференцій.

Зміст і оформлення дисертації. Основна частина дисертаційної роботи викладена на 114 сторінках основного тексту (156 сторінок загальний

обсяг) та містить 35 таблиць, 2 рисунка. Список використаних джерел літератури налічує 223 найменування, з яких 104 – кирилицею, 119 – латиницею.

Структура дисертаційної роботи наступна: анотація і перелік публікацій – 6 сторінок (3,85 %), зміст – 2 сторінки (1,28 %), вступ – 7 сторінок (4,49 %), огляд літератури з висновком до розділу – 33 сторінки (21,15 %), матеріал та методи досліджень – 6 сторінок (3,85 %), результати експериментальних досліджень – 57 сторінок (36,54 %), аналіз та узагальнення результатів досліджень – 9 сторінок (5,77 %), висновки та пропозиції – 2 сторінки (1,28 %), список використаних джерел – 21 сторінка (13,46 %), додатки – 5 сторінок (3,21 %). Дана структура дисертації відповідає вимогам, встановленим МОН України.

Розділ 1 «Огляд літератури» присвячено детальному обговоренню біологічних особливостей кролів та їх потребі у поживних та біологічно активних речовинах. Особлива увага акцентована на амінокислотному живленні кролів та використанні різних джерел метіоніну в годівлі тварин

На основі літературного огляду здобувачка обґрунтувала напрямки досліджень, які були взяті за основу дисертаційної роботи.

Розділ 2 «Матеріал та методи досліджень». У цьому розділі дисертантка ретельно описала схему проведених досліджень, час, місце та умови утримання і годівлі. В цьому ж розділі міститься перелік та короткий опис методик, які застосовувалися в ході досліджень.

Розділ 3 «Результати експериментальних досліджень» є основним за обсягом та змістом і містить поетапне викладення результатів експериментальних досліджень відповідно до поставлених завдань. У таблицях матеріал наведений згідно з правилами відображення результатів статистичної обробки даних (відображення похибки (m) містить на один знак після коми більше, ніж середнє арифметичне (M)) (Бюлетень ВАК України, 2010, №6, с.31–33), проте таблиці 3.12 та 3.26 потребують відповідного оформлення.

Розділ 4 «Аналіз та узагальнення результатів досліджень». У цій частині дисертаційної роботи здобувачка узагальнила результати власних досліджень, акцентувавши увагу на основних моментах. У цьому розділі міститься повідомлення про наявність різних досліджень з тематики дисертаційної роботи, проте вони протирічать одне одному, тому актуальним є проведення додаткових експериментів для уточнення впливу різних рівнів та джерел метіоніну в комбікормах для кролів на їх продуктивність та інші показники. Проведення більш детальної порівняльної оцінки результатів власних досліджень з іншими були б доречними в даній дисертаційній роботі.

Загалом дисертаційна робота написана літературною українською мовою з використанням наукової термінології. В роботі відсутні незрозумілі вирази чи судження. Викладення матеріалу є послідовним, логічним, відповідає поставленим задачам та ґрунтується на практичних та аналітичних дослідженнях дисертантки.

Водночас до є низка побажань та запитань:

1. Потребує уточнення фактичні умови утримання і годівлі тварин під час зрівняльного періоду, оскільки він співпадав з молочним періодом (стор. 57).
2. Наявність технічної та/або дозвільної документації на джерела метіоніну та премікс бажано було б навести у додатках.
3. Дані таблиці 3.1, рисунку 3.1 та тексту-опису дублюють дані щодо складу комбікорму.
4. У дисертаційній роботі одночасно застосовано дві номенклатури хімічних елементів: Манган, Ферум (ДСТУ 2439:2018), проте залишилася традиційна назва сірка, зустрічається і Нітроген, і азот, використано поняття і сірковмісні, і сульфовмісні.
5. У таблицях 3.13 та 3.28 наведені результати вмісту в м'ясі метіоніну в сумі з цистином. Зважаючи на тему досліджень, варто було б показати окремо метіонін. Окрім цього в даній таблиці відсутні дані про вміст у м'ясі триптофану.

6. У четвертому розділі дисертаційної роботи бажано було б навести порівняння результатів власних досліджень із схожими експериментами вітчизняних та зарубіжних дослідників.
7. Цікаво почути думку автора стосовно відсутності впливу підвищених рівнів метіоніну в кормі (кролі 4-ї групи споживала вдвічі більше метіоніну, ніж контрольні тварини) на вміст цієї амінокислоти в м'ясі.
8. Під час контрольного забою кролів у ході другого науково-господарського досліду має місце підвищення маси печінки у тварин на 10,6 % та виходу печінки на 0,23 %. Варто було б пояснити цей факт.
9. У пропозиціях виробництву не вказано, що дані рекомендації стосуються лише молодняку кролів, який вирощується на м'ясо.
10. У списку використаної літератури лише 23 % становлять наукові публікації, зроблені упродовж останніх 10 років. Частка літературних джерел, опублікованих 20 і більше років тому становить 38 %.
11. При оформленні списку використаних джерел використано кілька стилів. Бажано застосовувати один. До того ж джерела 39 і 40 – ідентичні і посилання на джерело 40 відсутнє. Також відсутні посилання на джерела 49, 123, 142, 158, 173, 211.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Андрієнко Любові Миколаївни на тему «Продуктивність і перетравність корму у молодняку кролів за різних рівнів та джерел метіоніну в комбікормах» подана на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук зі спеціальності 06.02.02 – годівля тварин і технологія кормів є закінченою науковою працею, виконаною на актуальну як в Україні, так і світі тему. Робота містить наукову новизну та має практичне значення, доповнює знання з амінокислотного живлення кролів та концепцію ідеального протеїну.

Висновки і рекомендації виробництву відповідають напряму досліджень, змісту дисертаційної роботи і логічно впливають з результатів досліджень, викладені послідовно. У авторефераті основні положення дисертаційної роботи відображені повною мірою.

За обсягом, науковим змістом, літературним викладенням та оформленням дисертаційна робота Андрієнко Любові Миколаївни відповідає пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567 і встановленими МОН України вимогами до кандидатських дисертацій, а її автор Андрієнко Любов Миколаївна на основі публічного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.02 – годівля тварин і технологія кормів.

Офіційний опонент:

кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технології кормів, кормових добавок і годівлі тварин Білоцерківського національного аграрного університету

О.М. Титарьова

